

Underarbete
och tapetsering

Handledning för dig
som gör det själv

Underarbete

Den här arbetsbeskrivningen har vi tagit fram för att underlätta för dig som bygger nytt eller som ska renovera befintliga väggar. Du får råd och instruktioner kring underarbetet inför målning och tapetsering, samt anvisningar om hur tapetsering utförs på bästa sätt.

Väggen idag och underarbetet

Ett väl utfört underarbete och att väggen är väl förankrad samt torr, skapar ett gott slutresultat. Granska därför först hur väggarna ser ut idag och följ de rekommendationer som stämmer med dina väggar.

1. Obehandlad yta

Betong, lättbetong och putsade ytor: Följ instruktionerna under rubriken Spackling och motsvarande.

Sandspacklad yta (starkt sugande): Förlimma: Rolla ut utspätt Tapetlim, Vinyl- & Vävlim eller Combi 4 Wall så får limmet bättre fäste. Späd 1 del Tapetlim med 1 del vatten, 1 del Vinyl- & Vävlim med 4 delar vatten eller 1 del Combi 4 Wall med 1 del vatten.

Gips, spån- och träfiberplattor: Följ instruktionerna under rubriken Spackling och motsvarande. Skarvar på spånskivor ska grundmålas med alkydfärg för att eliminera risken för kantresning. Vissa skivor kan blir knottringa av fiberresning vid väta, sådana skivor ska grundmålas med alkydfärg innan tapetsering. Om du känner dig osäker, fråga din återförsäljare eller tillverkaren.

2. Målade väggar

Tvätta av väggarna med målartvätt eller liknande. Har väggarna sprickor, se vidare under rubriken Spackling och motsvarande.

3. Tapetserade väggar

Det går att tapetsera/måla direkt på tapeten, om det är max 5 lager och de sitter ordentligt samt ingen blåsbildning finns. Men för att få bästa resultat är det alltid säkrast att helt ta bort gammal tapet. Följ instruktionerna under rubrikerna Rivning och Spackling och motsvarande.

4. Väv- eller sjögrästapet

Vid tapetsering av tjockare väggmaterial, t ex grövre non-woven, räcker det ofta att först tvätta med målarsoda eller liknande, skölj av och slipa. Detta förutsätter att tapeten sitter ordentligt.

Vid uppsättning av tunn, slät tapet krävs förutom ovan dessutom bredspackling, följ instruktionerna under rubriken Spackling och motsvarande.

Det går att måla direkt på tapeten, om det är max 5 lager och de sitter ordentligt samt ingen blåsbildning finns. Men för att få bästa resultat är det alltid säkrast att helt ta bort gammal tapet. Följ instruktionerna under rubrikerna Rivning och Spackling och motsvarande.

5. Glasfiberväv eller strukturtapet

Det går att måla direkt på glasfiberväv om man inte har något mot vävstrukturen. Då får det max vara 5 lager tapet och de ska sitta ordentligt samt inte finnas någon blåsbildning.

Bästa resultat blir det ändå genom att ta bort gamla tapetlager. Det gäller både strukturtapet och glasfiberväv. Följ instruktionerna under rubrikerna Rivning och Spackling och motsvarande.

Rivning

- Vinyltapeter med pappersbaksida och strukturtapeter rivs genom "spaltning", det vill säga befrias helt från ytskiktet.
- Tapeter där risk för genomblödning (missfärgning) finns blöts och skrapas ner.
- Övriga tapeter blöts och skrapas ner. Följ därefter instruktionen under rubriken Spackling och motsvarande.

Spackling och motsvarande

Vid bredspackling av alla typer av väv, sjögras och struktur-tapet, börja med att hyvla eller slipa bort tapetskarvarna. Med en tapetskarvhyvel slipper du damm.

Bredspackla väggarna så att de blir jämna och släta. Det tar ca två gånger med en mellanslipning. Ska väggarna tapetseras, välj att spackla med CascoSpack LM 3574 (färdigblandat spackel med mellangrov kornstorlek). Ska väggarna målas, spackla första gången med CascoSpack LM 3574 och andra gången med CascoSpack LF 3571 (färdigblandat spackel med fin kornstorlek). Slipa en sista gång.

Är väggarna av puts eller betong som släpper och har stora sprickor rekommenderas spackling med HusFix 3676 (pulverbaserat spackel som kan läggas i tjockare skikt utan att det spricker eller krymper).

Ett alternativ till spackling är att montera en fiberduk, till exempel Microlite, Eco Återställaren eller dylikt. Rekommenderade lim är då: Vinyl & Vävlim, Premium eller CascoFlex, välj lim efter tjocklek på fiberduken.

Vid spackling av skarvar mellan gipsskivor förstärk med en pappers- eller glasfiberremsa som sedan överspacklas med Casco Spack LF 3571, Casco Spack LM 3574 eller GipsFiller 3679.

Vid stora hål i gipsvägg spackla med HusFix 3676 eller GipsFiller 3679.

Vid överspackling av skruvskalle använd något utav Cascos väggspackel.

TIPS!

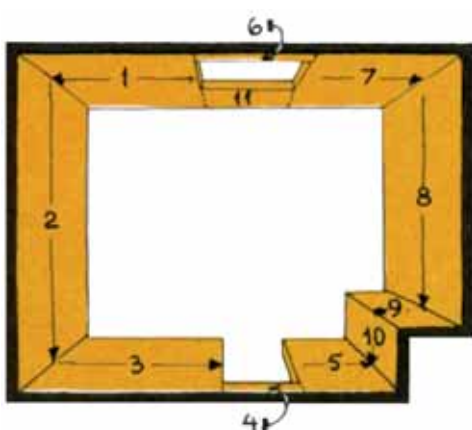
Sätt en trästicka, som sticker ut ett par millimeter, i de hål som ska användas efter omtapetsering. Låt sedan stickan sitta kvar under såväl underarbete som tapetsering.

Uträkning av tapetåtgång

De flesta pappers/vinyltapeter är 53 centimeter breda. Varje tapetrulle innehåller så mycket att det räcker till tre eller fyra våder á 240-250 centimeters längd.

Börja med att mäta takhöjden. Därefter mäter du rummets bredd och längd så du får reda på hur många meter helvägg som finns. Du ska således inte räkna med dörrar och fönster. Dela sedan summan av de hela väggarna med 0,53 så får du fram hur många tapetvåder som går åt. Lägg till för de bitar som du behöver ovanför och under fönster och ovanför dörrar.

Exempel. Takhöjden är 260 centimeter och det finns 15 meter hel vägg i rummet. $15/0.53 = 28,3$. Det går åt 29 våder som är 260 centimeter långa.

När du börjar tapetsera, utgå från ett fönster och tapetsera mot rummets mörkaste del. På så sätt kommer skarvarna att synas minst när ljuset faller på väggarna.

Trådkant eller kant i kant?

På mönstrad tapet återges samma mönster med jämna mellanrum. Kontrollera om mönstret är vågrätt eller förskjutet. Förskjutet mönstrad tapet sätts upp i den ordning våderna mäts av.

På tapetrullarna anges om tapeten ska sättas upp med trådkant eller kant i kant. Med trådkant menas att tapetvåderna överlappar varandra med en halv millimeter.

Tapetsering

1. Riv av våderna så att de blir cirka 10 centimeter längre än avståndet mellan golvsöcket och tak. Stryk ut tapetklistert mitt på den översta våden. Arbeta med pensel/roller från mitten av våden och ut mot kanterna. Var noga så att du får ett jämnt lager klistert på hela våden. Vid uppsättning av väv på sugande underlag (till exempel nya spån- eller gipsskivor) bör underlaget förlimmas för att uppnå bästa vidhäftning.

2. Vik ihop tapeten. Låt den ligga och dra ett par minuter innan den sätts upp. Fortsätt med nästa våd. Om du behöver kantskära ska du göra det nu. Använd tapetlinjal och skärkloss eller en lång sax.

3. Innan första våden sätts upp gör du ett lodrätt streck knappt en tapetbredd från fönstret. Första våden sätts upp så att tapetkanten ligger utmed strecket. Det är vanligt att väggarna lutar något. Kontrollera med lodlina. Vik in ett par centimeter överst på tapeten så slipper du fläckar i taket. Stryk ut våden mitt på och arbeta sedan från mitten och ut mot sidorna.

4. Skär rent tapetvåden vid golv och tak med tapetkniv.

5. Vid innehörn skär du till en våd så att den överlappar hörnet med cirka 1 centimeter. Passa in våden och stryk fast den med tapetborsten. Se till att inga luftbubblor blir kvar. Tvätta bort limrester.

6. Vävtapet: Är inte väven kantskuren sätts den upp med ett par centimeters överlapp. Med stöd av tapetlinjal skär du sedan genom båda våderna med kantskäraren. Lyft något på väven och ta bort den underliggande remsan. Pressa ned väven igen med utslätaren.

Runt dörr och fönster

1. Sätt upp en hel tapetvåd så att den når över dörr- eller fönsterfoder. Klipp bort så mycket av tapeten att det återstår ett par tre centimeter till kanten av fodret.

2. Klipp diagonalt upp mot dörrfodrets yttre hörn. Låt snittet fortsätta några millimeter upp över hörnan.

3. Stryk först ut tapeten mot väggen med tapetborste. Därefter stryks de tillklippta flikarna fast mot dörr- eller fönsterfoder.

4. Pressa in tapeten ordentligt i hörnet mellan foder och vägg. Skär sedan bort överflödigt tapet med hjälp av en tapetkniv.

Ytterhörn

Skär till en vådremsa som är någon centimeter bredare än den yta som ska tapetseras. Sätt våden på plats och stryk fast med tapetborste. Loda in den andra delen av tapetvåden. Den ska nå fram exakt till hörnet. För att få våden lodrät kan du ibland bli tvingad att föra avkall på mönsterpassningen.

Elkontakter

Bryt strömmen när du tapetserar vid eller runt brytare och eluttag. Tag bort skyddskåpan och sätt upp tapeten. Gör ett kryss över dosan och skär bort med ett rakblad. Sätt tillbaka skyddskåpan.

Översikt av olika limtyper, produkter och STB-koder.

LIMTYP	PRODUKT	STB-KOD
Pulverklistor baserat på		
Stärkelse	Tapetklistor 3439 Tapet Special 3445	●
Metylcellulosa	Glutolin Normal 3434	● ●
Metylcellulosa med PVAC	Glutolin Special 3435	● ● ●
Färdigblandat lim		
Stärkelsebaserat med eller utan PVAC-förstärkning	Combi 4 Wall 3415 Tapetlim 3438	■
Vävlim, maskinanpassat	Maskin 3426	■ ■
Vävlim med < 20% torrhalt	Combi 4 Wall 3415 Vinyl- och Vävlim 3424	▲
Vävlim med > 20% torrhalt	Premium 3422	▲ ▲
Vävlim för non-woven tapet.	Combi 4 Wall 3415 Premium 3422, Vinyl & Vävlim 3424	▲ ▲ ▲
Våtrumslim	Aqua 3437	○

Olika typer av tapeter kräver olika lim beroende på tapeternas uppbyggnad. Kontrollera därför vilken limtyp/limkod som anges på tapetrullen eller i kollektionsboken.

Checklista	
Underarbete.	☐ Bredspackel
☐ Tapetskarvhyvel	☐ Tapetavrivare
☐ Tapetkniv	☐ Klisterpensel
☐ Målarträtt	☐ Tapetroller
Tapetsering. Dessa verktyg behöver du oavsett vilken väggbeklädnad som ska sättas upp:	☐ Hink
	☐ Tapetklistor
	☐ Tapetlinjal
☐ Lod/vattenpass	☐ Skärkloss med extra blad
☐ Måttstock	Väv. Komplettera grundsatsen med:
☐ Sax	☐ Pensel för utstrykning av lim vid tak, golv och i hörn
☐ Svamp	☐ Roller med rollerhylsa av konstfiber
☐ Tapetkniv + extra blad	
☐ Tapetborste eller utslätare av plats.	☐ Kantskärare

Du behöver bara Casco

Akzo Nobel Bygglim är en pålitlig totalleverantör när det gäller byggförnödenheter. I sortimentet finns alla slags lim, spackel, fäst- och fogmassor, lack och golvoljor. Samtliga produkter är miljödeklarerade och kvalitetssäkrade för att svara upp mot de krav som hantverkare, beställare, byggentreprenörer, förvaltare och samhälle ställer.

På www.casco.se finns mer information om våra produkter. Där finner du även ett antal "Gör så här guider". Har du frågor som du inte får besvarade på vår hemsida kan du vända dig till din återförsäljare.

Casco är en del av Akzo Nobel, en av världens ledande industrikoncerner. Våra forsknings- och utvecklingsavdelningar tar ständigt fram nya produkter som förenklar för både proffs- användaren och för dig som väljer att göra jobbet själv.

www.casco.se